

Zpráva Akreditační komise o hodnocení doktorského studijního programu a průběhu státních rigorózních zkoušek na Fakultě právnické Západočeské univerzity v Plzni

listopad 2009

1) Úvod

Akreditační komise (dále jen AK) rozhodla na svém zasedání, které se konalo ve dnech 16. - 17. června 2009 ve Vyškově, že bude v souladu s § 84 odst. 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), provedeno hodnocení kvality akreditovaných činností Fakulty právnické Západočeské univerzity (dále jen FP ZČU), které bude zaměřeno na doktorský studijní program a státní rigorózní zkoušky. Důvodem pro zahájení tohoto hodnocení (předchozí hodnocení bylo uzavřeno v červnu 2008 a v dubnu 2009 byla AK doručena i kontrolní zpráva) bylo závažné podezření, že Akreditační komise mohla být uvedena v omyl údaji obsaženými v předložené žádosti o prodloužení platnosti akreditace doktorského studijního programu, neboť předložená žádost obsahovala nepravdivé či zavádějící informace. Pro hodnocení jmenovala AK účelovou pracovní skupinu ve složení: Vladimíra Dvořáková – předsedkyně, Svatava Raková, Pavel Höschl, Jan Roda, Karel Chadt, Jan Příhoda, Vladimír Sládeček, Radim Boháč, Josef Fiala a zástupce Studentské komory Rady vysokých škol Petr Soukeník.

Účelová pracovní skupina si vyžádala pro hodnocení následující podklady:

- *Sebehodnotící zprávu* zpracovanou ve struktuře dané požadavky účelové pracovní skupiny.
- Přehled obhajovaných rigorózních a disertačních prací, včetně posudků a výsledků obhajob, složení komisí pro obhajoby a údaje o způsobu zveřejnění, resp. místě jejich uložení.
- Analýzu rigorózních a disertačních prací.
- Informace o výzkumné, vývojové a další tvůrčí činnosti fakulty, včetně údajů o publikovaných výsledcích evidovaných v databázi RIV.
- Zápisy z jednání vědecké rady FP ZČU a oborové rady.
- Využila veřejně přístupné informace a dokumenty, jako jsou zápisy z jednání Akademického senátu FP ZČU, výroční zprávy a aktualizace dlouhodobého záměru ZČU.

Návštěva účelové pracovní skupiny na FP ZČU se uskutečnila 23. října 2009 ve složení: Vladimíra Dvořáková, Svatava Raková, Pavel Höschl, Jan Roda, Karel Chadt, Jan Příhoda, Vladimír Sládeček, Radim Boháč, Josef Fiala a Petr Soukeník a tajemník AK Jiří Smrčka. Součástí návštěvy bylo jednání s vedením vysoké školy, vedením FP ZČU, akademickými pracovníky, zástupci Akademického senátu FP ZČU a studenty, kontrola činnosti a evidence na studijním oddělení, kontrola vybraných disertačních a rigorózních prací a jejich dokumentace.

Průběh hodnocení byl poznamenán změnami, ke kterým na FP ZČU došlo v průběhu hodnocení (tj. aféra, jež vedla k rezignaci děkana a dvou proděkanů). Podklady vyžádané účelovou pracovní skupinou nakonec zpracovával až tým pod vedením Jiřího Pospíšila, který byl pověřen řízením fakulty. Účelová pracovní skupina rovněž spolupracovala s Komisí pro prověřování studia absolventů a průběhu rigorózního řízení na FP ZČU (jmenovanou rektorem Josefem Průšou), která pracuje pod vedením prorektorky Evy Pasáčkové, a také s Komisí pro kontrolu činnosti Ústavu státu a práva AV ČR, v. v. i. (jmenovanou Akademickou radou AV ČR), která pracuje pod vedením Jana Zimy.

2) Obecná zjištění k situaci na FP ZČU

Uskutečňování doktorského studijního programu a státních rigorózních zkoušek bylo výrazně determinováno situací na PF ZČU. Je proto nezbytné tuto situaci nejprve analyzovat:

1. Na FP ZČU byly dlouhodobě **nefunkční standardní kontrolní mechanismy**, jež vykonává akademická obec, a to zejména:
 - Neexistovalo kolegium děkana.
 - Nekonal se porady vedoucích kateder.
 - Vědecká rada se nescházela minimálně jednou za semestr a neprojednávala základní dokumenty (např. žádosti o akreditaci studijních programů).
 - Akademický senát neschvaloval výroční zprávy fakulty (jak je stanoveno v § 27 odst. 1. písm. d) zákona o vysokých školách), nezabýval se problémy fakulty, na něž např. upozorňovala AK (zpráva o hodnocení z června 2008).
 - Nescházela se oborová rada.
2. **Neprůhledný systém přijímacího řízení**, včetně přijímacího řízení do doktorského studijního programu. Netransparentní „přestupy“ z jiných vysokých škol. Přijímání studentů i mimo řádně vypisované termíny, tj. ad hoc.

3. **Nestandardní uznávání splnění povinností** (tj. zápočtů, zkoušek) z předchozího studia. O uznání rozhodoval sám proděkan, aniž by před tím uznání konzultoval s tím, kdo za předmět odborně odpovídá.
4. **Nedodržování základní standardy evidence splněných studijních povinností.** V případě chybějícího zápočtu nebo známky v elektronickém systému vkládala údaje studijní referentka jen na základě indexu, aniž by ověřovala správnost na příslušné katedře. Ke vkládání docházelo i tehdy, pokud vyučující nebyl oprávněn k udělení zápočtu či zkoušky.
5. Nezpracovávaly se a neschvalovaly výroční zprávy. FP ZČU nepředávala univerzitě každoroční aktualizace dlouhodobého záměru.
6. Nebyla jednoznačně stanovena pravidla pro vytváření zkušebních komisí pro státní zkoušky, nedodržoval se studijní a zkušební řád, ani vyhláška děkana týkající se rigorózního řízení č. 18/1999/2000. Ta je navíc v rozporu se zákonem (viz níže).
7. Studijní dokumentace, protokoly o obhajobách byly vedeny ledabyle. Dokumentace je často neúplná. V některých protokolech komisí je velmi obtížné identifikovat členy komisí, jména nejsou čitelně uvedena, pouze „podpisy“.
8. Neexistující akreditace pro některé obory doktorského studia se obcházely vytvářením neadekvátních „specializací“, např. „správní právo“ jako specializace „občanského práva“ (konstatováno již ve zprávě o hodnocení z roku 2008).
9. Zveřejňování závěrečných prací v knihovně bylo značně nesystematické, a to i u prací obhájených od roku 2006. Zveřejňovány nebyly posudky a údaje o výsledcích obhajob.
10. Nedostatečná vědecká a výzkumná činnost na fakultě. Smlouva mezi FP ZČU a Ústavem státu a práva AV ČR (podepsaná Milanem Kindlem za fakultu a Jaroslavem Zachariášem za Ústav státu a práva AV ČR) byla pro FP ZČU velmi nevýhodná, protože vyhrazovala grantovou aktivitu pouze pro Ústav státu a práva AV ČR. To fakticky zbavovalo FP ZČU možnosti získávat granty, a tím i finanční prostředky pro vlastní výzkum, nákup literatury, podporu mladých badatelů, zahraniční výzkumnou mobilitu atd. FP ZČU měla nejnižší prostředky pro specifický výzkum na univerzitě (viz tabulka). Vzhledem k tomu, že se finanční prostředky na tento výzkum, který je podstatný pro rozvoj studentské a odborné činnosti, odvozují ze získaných prostředků v minulosti, následky fakulta ponese ještě v dalších letech.

Tabulka: Poskytnuté dotace na specifický výzkum Západočeské univerzity v Plzni (částky jsou uvedeny v tis. Kč.)

Součásti ZČU	2006	2007	2008
Fakulta strojní	7 600	9 650	7 582
Fakulta elektrotechnická	4 700	4 900	4 608
Fakulta aplikovaných věd	15 300	15 700	18 221
Fakulta ekonomická	1 200	1 500	946
Fakulta filozofická	2 700	3 389	3 063
Fakulta pedagogická	1 000	1 000	575
Fakulta právnická	247	300	311
Celkem	32 747	36 439	35 306

11. Výstupy výzkumu akademických pracovníků FP ZČU (publikace) se dlouhodobě nezadávaly do databáze informačního systému výzkumu (RIV), což poškozovalo hodnocení fakulty, zejména v souvislosti s doktorským studiem.
12. Nestandardní struktura personálního zabezpečení studijních programů. Na jedné straně na FP ZČU působí neobvykle velký počet pracovníků s malými úvazky, na straně druhé většina klíčových pracovníků má další úvazky na jiných vysokých školách a dalších institucích, přičemž součet všech jejich pracovních úvazků často dosahuje či přesahuje 2,0, což vyvolává pochybnosti o fyzické zvladatelnosti všech akademických činností v odpovídající kvalitě.

3) Doktorský studijní program

Doktorský studijní program *Teoretické právní vědy* byl pro uskutečňování FP ZČU poprvé akreditován v roce 1999. V jeho rámci bylo realizováno osm studijních oborů (*Mezinárodní právo, Občanské právo, Obchodní právo, Právní dějiny, Správní právo, Teorie práva, Trestní právo, Ústavní právo*). Platnost udělené akreditace skončila 8. prosince 2004, neboť vysoká škola včas nepožádala o prodloužení platnosti. Nová akreditace byla udělena až 5. května 2005 (ovšem už jen na šest oborů *Mezinárodní právo, Občanské právo, Obchodní právo, Právní dějiny, Trestní právo, Ústavní právo*). Od 6. května 2009 jsou akreditovány už jen tři obory *Občanské právo, Trestní právo, Obchodní právo*).

Studium v doktorském studijním programu by se mělo řídit Studijním a zkušebním řádem ZČU (čl. 36 a násl.)

V doktorském studijním programu bylo na FP ZČU obhájeno celkem 63 prací.

Pozitiva:

- Odborné zapojení akademických pracovníků fakulty do přípravy trestního zákoníku, občanského zákoníku i jiných zákonů, což svědčí o přítomnosti kvalitních odborníků na fakultě
- Některé doktorské práce publikovány jako monografie a vysoce hodnoceny odborníky.

Negativa:

- Neexistující výzkum financovaný z veřejných zdrojů na fakultě (zřejmý důsledek smlouvy mezi fakultou a Ústavem), což snižuje možnost zapojení doktorandů přímo do výzkumu.
- Relativně nízký počet záznamů v databázi RIV (výstupy nebyly dlouhodobě zadávány, chyběla motivace akademických pracovníků ke kvalitním publikacím realizovaným v rámci činnosti FP ZČU). Nejvíce záznamů občanské a obchodní právo (58, 47), právní dějiny (34), trestní právo (14). Některé studijní obory nemají žádný záznam. Školení doktorandů tak probíhalo na pracovišti, kde nebyla respektována základní pravidla zadávání informací o výsledcích výzkumu.
- Neprůhlednost stanovování komisí a oponentů, nelze dohledat v dostupných zápisech z vědecké rady.
- Netransparentní přijímání ke studiu, neodpovídající složení komisí pro státní zkoušky, často nekvalitní posudky disertační prací (včetně skutečnosti, že některé posudky byly vypracovány oponenty, kteří nepůsobili v oboru, v němž vznikala příslušná disertační práce), formální a administrativní nedostatky: jako např. chybějící protokoly, chybějící posudky, posudky bez datací nebo antidatované posudky.
- Nespecifikované požadavky na doktorandy (publikační činnost a její výstupy).
- Po skončení akreditace v oborech *Teorie práva* a *Správní právo* v roce 2004 byli studenti těchto oborů pouze formálně převedeni do oborů *Občanské právo* a *Ústavní právo*, kde pokračovali ve studiu původních oborů coby „specializací“.

Podrobnější zjištění

Délka a průběh doktorského studia

Podle ustanovení § 47 odst. 2 zákona o vysokých školách je standardní doba doktorského studia nejméně tři a nejvýše čtyři roky. Doktorský studijní program *Teoretické právní vědy* byl pro uskutečňování na FP ZČU akreditován se standardní doba studia 3 roky (tj. 36

měsíců). V případě některých absolventů byla zjištěna neúměrně krátká doba studia, jak ukazuje následující tabulka:

	Datum podání přihlášky	Datum přijetí	Zkouška z teorie práva	Jazyková zkouška	Oborová zkouška	Státní doktorská zkouška	Vypracování 1. posudku	Vypracování 2. posudku	Obhajoba disertační práce	Skutečná doba studia
Student 1	-	14.2.2007	23.5.2007	20.3.2007	15.5.2008	29.9.2008	30.9.2008 ¹	nedatováno	11.12.2008	24 měsíců
Student 2	16.3.2009	16.3.2009	25.3.2009	8.4.2009	11.4.2009	20.4.2009	9.11.2008	22.11.2008	30.4.2009	1,5 měsíce
Student 3	30.6.2005	8.9.2005	17.10.2005	3.10.2005	30.11.2005	14.12.2005	nedatováno	nedatováno	9.1.2006	4 měsíce

Je nutné upozornit na skutečnost, že v případě Studenta 2 dokonce posudky na disertační práci vznikly dříve, než byl dotyčný student přijat ke studiu.

Obsahové a formální náležitosti disertačních prací

V oboru *Občanské právo* byly obhajovány i disertační práce věcně spadající do oboru práva správního a pracovního. Jedna obhájená disertační práce neobsahovala žádné citace odborné literatury.

Posudky a protokoly

AK zjistila, že některé posudky disertačních prací svým obsahem zcela neodpovídaly standardním posudkům disertačních prací. Byla to pouze obecná pojednání o oboru (a ještě tvořícího širší vědní základ) více či méně vztažená k tématu příslušné disertační práce. Některé posudky nejsou datovány. U jedné práce byl skutečným autorem posudku někdo jiný, než kdo je označen za oponenta disertační práce v protokolu. U této práce se rovněž výrazně shodovala forma obou posudků, přičemž z textu posudků vyplývá, že jeden oponent měl k dispozici posudek druhého oponenta. V protokolech se objevily i označené hlasovací lístky, jejichž počet výrazně převyšoval počet účastníků.

Zkoušející

Jazykové zkoušky v některých případech zkoušela osoba, která k tomu neměla pověření ani způsobilost (zkoušela němčinu, angličtinu, ruštinu). Co se týká státní doktorské zkoušky a obhajoby disertační práce, je jako člen komise uváděna poměrně často jedna osoba, u které je však vždy v protokole poznamenáno „omluven“. V jednom případě byl školitel zároveň předsedou komise pro státní doktorskou zkoušku.

Dokumentace o studiu

U jednoho studenta bylo vydáno vysvědčení o státní doktorské zkoušce dne 31. 8. 2005 na obor *Správní právo*, který v té době již nebyl akreditován (součástí dokumentace je kopie

¹ Na posudku vytištěno 2006, přepsáno na 2008.

vysvědčení), přičemž v zápise o státní doktorské zkoušce je jako obor uvedeno *Občanské právo*.

4) Státní rigorózní zkoušky

Oprávněním konat státní rigorózní zkoušky a udělovat titul „JUDr.“ disponuje FP ZČU u magisterského studijního programu *Právo a právní věda* se studijním oborem *Právo*. Součástí státní rigorózní zkoušky je obhajoba rigorózní práce. Průběh státních rigorózních zkoušek je na FP ZČU v Plzni upraven vyhláškou děkana č. 18 - 1999/2000, ve znění vyhlášky č. 43D/2001, vyhlášky č. 34D/2003 a ve znění změn ze dne 27. 3. 2006, o rigorózním řízení na FP ZČU, která nabyla účinnosti dne 1. 9. 2000 (dále jen vyhláška o rigorózním řízení).

AK si vyžádala přehled uskutečněných státních rigorózních zkoušek (aktualizovaný přehled obdržela při návštěvě fakulty 23. 10. 2009) na FP ZČU v Plzni od 1. 1. 2000 do 30. 6. 2009. Z přehledu vyplývá, že v tomto období proběhlo na FP ZČU v Plzni celkem 853 rigorózních řízení, přičemž jejich oborové zaměření je dáno odborným zaměřením jednotlivých kateder fakulty. Následující tabulka vyjadřuje rozvržení uskutečněných státních rigorózních zkoušek podle jednotlivých kateder s uvedením počtu rigorózních prací obhájených před rokem 2006 a po roce 2006, které nebyly na FP ZČU v Plzni dohledány k datu 23. 10. 2009:

Katedra	Počet obhájených rigorózních prací do 30. 6. 2009	Počet chybějících rigorózních prací do roku 2006	Počet chybějících rigorózních prací od roku 2006
Katedra ústavního práva	52	2	-
Katedra národního hospodářství a finančního práva	70	15	10
Katedra mezinárodního práva	19	3	4
Katedra veřejné správy	16	-	-
Katedra právních dějin	95	1	-
Katedra forenzních disciplín	1	-	1
Katedra obchodního práva	28	12	9
Katedra trestního práva	41	1	1
Katedra správního práva	45	12	9
Katedra občanského práva	239	25	27
Katedra teorie práva	10	-	-
Katedra pracovního práva a práva sociálního zabezpečení	237	49	114

Celkem	853	120	175
---------------	------------	------------	------------

Z celkového počtu 853 rigorózních prací nebylo dohledáno celkem 295 prací, z toho 175 prací obhájených po roce 2006. Podle ustanovení § 47b zákona o vysokých školách má vysoká škola s účinností od 1. 1. 2006 povinnost nevýdělečně zveřejňovat disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby. **Tato zákonná povinnost nebyla u výše uvedených 175 rigorózních prací splněna.**

Zkoušející u státní rigorózní zkoušky

Ustanovení § 53 odst. 2 zákona o vysokých školách stanoví, že právo zkoušet při státní zkoušce (tj. analogicky i státní rigorózní zkoušce) mají pouze profesori, docenti a odborníci schválení příslušnou vědeckou radou. Podle ustanovení čl. 9 odst. 2 vyhlášky o rigorózním řízení členy komise jmenuje a odvolává děkan z akademických pracovníků, kteří jsou profesory nebo docenty, dosáhli vědeckých hodností doktora věd ("DrSc.") nebo kandidáta věd ("CSc.") nebo titulu doktor udělovaného v doktorském studijním programu ("Ph.D."). Na návrh vedoucího katedry nebo se souhlasem vedoucího příslušné katedry může děkan jmenovat členem komise i jinou osobu nežli akademického pracovníka ZČU (zejména vědeckého pracovníka, významného odborníka z praxe a podobně). K tomu je nutné dodat, že ve smyslu ustanovení čl. 12 odst. 5 vyhlášky o rigorózním řízení se za děkana považují i všechny osoby, které jsou podle Statutu FP ZČU oprávněny ho zastupovat v jeho nepřítomnosti, tzn. podle čl. 12 odst. 1 Statutu FP ZČU všichni proděkani.

Pokud byli členy zkušebních komisí při státních rigorózních zkouškách odborníci, kteří nebyli schválení vědeckou radou FP ZČU, tj. byli pouze jmenováni na základě citované vyhlášky děkana, lze tento postup vnímat **jako v rozporu s uvedeným ustanovením zákona o vysokých školách.**

Za závažný nedostatek považuje AK skutečnost, že v řadě případů byly členy komise jiné osoby nežli docenti a profesori, a to dokonce osoby pouze s magisterským vzděláním (titul Ing.), či dokonce pouze s bakalářským vzděláním, nebo osoby bez akademických titulů. V jednom případě bylo dokonce zjištěno, že členem komise nebyla jediná osoba, která by sama absolvovala doktorský studijní program, rigorózní zkoušku či prošla vědeckou přípravou v oblasti práva (ze tří členů komise byl jeden s akademickým titulem magistr, jeden inženýr a jedna osoba bez jakéhokoli akademického titulu; tato státní rigorózní zkouška byla organizována katedrou pracovního práva).

Výběr oponentů

Podle ustanovení čl. 6 vyhlášky o rigorózním řízení vedoucí příslušné katedry určí z řad akademických pracovníků působících na jím vedené katedře dva oponenty, kteří posoudí formální a obsahovou úroveň práce. Rozhodoval-li podle ustanovení čl. 5 odst. 1 vyhlášky o rigorózním řízení děkan², může jmenovat oponenty sám, v takovém případě však zařadí mezi oponenty sebe nebo některého z proděkanů. Pokud je uchazečem akademický pracovník ZČU, jmenuje oponenty děkan vždy. Podle ustanovení čl. 6 odst. 4 vyhlášky o rigorózním řízení lze za oponenta rigorózní práce určit nositele hodnosti doktora věd ("DrSc."), kandidáta věd ("CSc.") nebo doktora ("Dr.", resp. "Ph.D."). Se souhlasem děkana může být určen jedním z oponentů významný odborník i bez vědecké hodnosti.

Z uvedeného vyplývá, že se souhlasem děkana, resp. jakéhokoli proděkana, mohl být jedním z oponentů určen i významný odborník bez vědecké hodnosti. Ani podle vyhlášky o rigorózním řízení však nebylo možné, aby oba oponenti byli významnými odborníky bez vědecké hodnosti. **K takovým případům však podle seznamu provedených rigorózních řízení docházelo, a to v desítkách případů. Je tak zřejmé, že FP ZČU nedodržovala ve věci určování oponentů rigorózních prací své vlastní interní předpisy.**

Témata rigorózních prací

Z přehledu obhajovaných rigorózních prací vyplývá, že zejména v oboru pracovního práva a práva sociálního zabezpečení se **poměrně často opakují shodná či obdobná témata rigorózních prací**. Jako příklad lze uvést témata týkající se skončení pracovního poměru, kterých bylo řešeno více než 50, přičemž konkrétní téma „Skončení pracovního poměru“ bylo zpracováváno ve 29 případech. Vesměs se přitom jednalo o obhájené diplomové práce, které byly uznány jako práce rigorózní.

Účelová pracovní skupina vzhledem k této skutečnosti prověřila text u cca 8 vybraných prací na téma „Skončení pracovního poměru“, přičemž **ve dvou jsou textové shody natolik výrazné, že lze vyslovit důvodné podezření, že došlo k plagiátorství.**

Dále lze konstatovat, že velké množství prací zpracovávaných na jedno konkrétní téma vyvolává pochybnosti, zda tyto práce ještě mohou splňovat kritéria kladená na rigorózní práce a zda je možné, aby uchazeč osvědčil své teoretické a praktické znalosti o tématu a přinesl nové poznatky o tomto tématu, když již na dané téma je každoročně sepsáno několik prací.

² Ve smyslu ustanovení čl. 12 odst. 5 vyhlášky o rigorózním řízení se za děkana považují i všichni proděkaní.

Vedle stálého opakování týchž témat, je třeba upozornit na skutečnost, že témata prací byla často vybírána natolik široce, že neumožňovala hlubší ponor do problematiky ani analytický přístup. Je příznačné, že na tento problém nikdo z oponentů neupozorňoval, přestože je obvyklé, že jedním z prvních výstupů oponentského posudku je konstatování, zda zvolené téma je pro rigorózní práci vhodné a zda bylo dodrženo, příp. vyčerpáno.

Obsahové a formální nedostatky rigorózních prací

Na základě náhodného výběru konstatovala AK tyto opakující se nedostatky v rigorózních pracích: Úvod prací není uspořádán podle standardních kritérií pro závěrečné práce, tzn. cíl práce – metoda zpracování – rozbor pramenů a (použité) literatury tak, aby bylo zřejmé, jakou tezi práce obhajuje či co chce proti dosavadním znalostem přinést nového.

Texty jsou často jen deskriptivní bez analytických pasáží či pokusu formulovat problém. Autoři vycházeli z obecných a přehledových prací za minimálního použití specializovaných studií, s nedostatečným využitím cizojazyčných zdrojů. Z uvedeného soupisu literatury (která obsahuje odkazy i na populární práce) používali jen několik prací, přičemž dle citací text v řadě pasáží víceméně kopíroval původní zdroj. Projevuje se nedostatečná citační a bibliografická disciplína (chybělo uvedení stránek, popř. celý bližší citační záznam), odkazování působilo nahodile a postrádalo systém. V 1 případě nebyl soupis použité literatury (pramenů) vůbec připojen.

Posudky, protokoly a průběh obhajoby

AK zjistila, že u některých rigorózních prací nejsou k dispozici oponentské posudky, a to i u prací obhajovaných po roce 2006, kdy je stanovena povinnost zveřejňovat posudky rigorózních prací, které prošly obhajobou.

V několika případech bylo zjištěno, že jako stručný údaj o obhajobě je v protokolu o obhajobě rigorózní práce uvedeno „viz posudky“. V jednom takovém případě však jeden z posudků, na který bylo odkazováno, pouze stanovil, že diplomová práce se uznává za práci rigorózní. U některých posudků rigorózních prací bylo zjištěno, že oba posudky jedné rigorózní práce jsou textově obdobné (toto zjištění vyvolává podezření, že jejich autorem je táž osoba), některé posudky na sebe vzájemně odkazují. Některé posudky byly zpracovány osobami, které nejsou odborníky v oboru, ve kterém byla obhajována rigorózní práce.

Rovněž průběh státní rigorózní zkoušky definovaný ve vyhlášce, která stanovovala časový harmonogram, se vymyká běžným standardům. Na jednotlivé státní rigorózní zkoušky byla vymezena doba 30 minut, během které mělo dojít k prezentaci výsledků práce žadatelem,

přednesení dvou posudků a zodpovězení případných připomínek oponentů. Následně žadatel měl odpovědět na tři zadané otázky. Po poradě komise bylo řízení uzavřeno vyhlášením výsledků. Na základě tohoto výčtu je zřejmé, že vyhrazených 30 minut nemohlo postačit k serióznímu průběhu obhajoby.

5) Studenti na FP ZČU

Součástí návštěvy účelové pracovní skupiny na FP ZČU byla i diskuse se studenty. Je nutné zdůraznit, že diskuse se netýkala výhradně doktorského studia a státních rigorózních zkoušek, ale zaměřila se na celkovou situaci na fakultě a na hlavní problémy, které jsou v současnosti vnímány. Studenti poukazovali na skutečnost, že studují standardním způsobem, procházejí zkouškami, zpracovávají práce a oceňovali kvalitu vyučujících. Připouštěli ovšem, že po fakultě se šířily nejrůznější informace o nestandardních státnicových komisích, nestandardních formách přijímání ke studia apod. Celkově se dá říci, že studenti mají k fakultě dobrý vztah. Vyjadřovali ale obavy z budoucnosti vzhledem k poškození dobrého jména fakulty a zdůrazňovali, že negativní mediální obraz fakulty poškozuje většinu studentů, kteří řádně procházeli studiem.

6) Závěry a doporučení

Uskutečňování doktorského studijního programu a státních rigorózních zkoušek na FP ZČU bylo silně ovlivněno nestandardním prostředím, které znemožňovalo jejich plnou transparentnost. AK zjistila celou řadu nedostatků s různým stupněm závažnosti. Netransparentnost se týkala přijímacího řízení, průběhu studia v doktorském programu, jmenování členů komisí pro státní zkoušky, výběru oponentů, způsobu hlasování, způsobu vedení dokumentace a zveřejňování prací, u kterých proběhla obhajoba atd. To umožňovalo, aby vedle řádného studia, jehož výstupem byly kvalitní disertační práce, a řádného rigorózního řízení, probíhalo doktorské studium a státní rigorózní zkoušky nestandardním způsobem, a tedy aby úspěšně prošly obhajobou i práce, které nesplňovaly základní požadavky.

Doporučení

1. Stabilizovat situaci na fakultě. Zavést funkční mechanismy, které jsou standardní pro vysokoškolské prostředí. Provést revizi vnitřních předpisů fakulty. Usilovat o maximální transparentnost všech procesů.
2. Dbát na dodržování přesných administrativních pravidel, včetně vedení studijní dokumentace a protokolů a zapisování zápočtů a zkoušek do studijního systému atd.
3. Stanovit pravidla pro uznávání studijních povinností (zápočtů a zkoušek) splněných na jiné vysoké škole. V souvislosti s tím prověřit a stanovit pravidla pro uznávání splněných povinností v programu celoživotního vzdělávání při přijetí do studijního programu.
4. Posoudit průběh studia jednotlivých absolventů doktorského studijního programu a standardní průběh státních rigorózních zkoušek Komisí pro prověřování studia absolventů a průběhu rigorózního řízení na FP ZČU. U studií a prací, u nichž bude shledáno podezření „nestandardnosti“, provést hlubší rozbor odborníky mimo fakultu (zvážit využití softwaru pro odhalování plagiátu).
5. Stabilizovat personální zabezpečení fakulty (snížit počet pracovníků a zároveň výrazně omezit aktivity vyučujících jinde).
6. Zaměřit se na mladé perspektivní pracovníky, jejich akademický růst a publikační aktivitu. U mladých pracovníků stanovit realistický plán jejich odborného rozvoje a kariérního růstu (včetně zapojení do doktorských programů, obhajob disertačních prací a přípravy k habilitacím).
7. Sledovat a každoročně hodnotit publikační aktivity akademických pracovníků v oblastech, jejichž výuku zajišťují, a ve způsobu obvyklém pro příslušné obory.
8. Vytvořit motivační prostředí pro získání výzkumných grantů (jejichž příjemcem bude FP ZČU) a rozvoj mezinárodní spolupráce. Stanovit priority výzkumu.
9. Zajistit vyrovnanou kvalitu disertačních a rigorózních prací na standardní úrovni, s výběrem témat odpovídajícím jednotlivým oborům. Témata disertačních prací by měla navazovat na výzkumná zaměření fakulty. Oponenty jak u disertačních, tak u rigorózních prací by měly významné odborné autority, které se zabývají výzkumnou činností v oblasti, která je předmětem řešení příslušné práce. Zvážit možnost, aby jeden z oponentů byl externím odborníkem (mimo ZČU).
10. Elektronicky zpřístupňovat bakalářské, diplomové, rigorózní a disertační práce, které prošly obhajobou, spolu s posudky a výsledkem obhajoby. Implementovat systém odhalování plagiátů.

Doporučení k akreditaci studijních programů

1. U doktorského studijního programu *Teoretické právní vědy* se studijními obory *Občanské právo, Trestní právo, Obchodní právo* vzhledem ke zjištěným závažným nedostatkům AK navrhuje ve smyslu § 85 odst. 2 písm. a) zákona o vysokých školách Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy omezení akreditace spočívající v zákazu přijímat ke studiu uchazeče. AK doporučuje, aby FP ZČU doktorský studijní program konsolidovala a po té rozhodla, které obory doktorského studia (s ohledem na personální zabezpečení a vědeckou činnost) se do budoucna pokusí obhájit.
2. U magisterského studijního programu *Právo a právní věda* se studijním oborem *Právo* AK požaduje vzhledem ke zjištěným závažným nedostatkům nekonat státní rigorózní zkoušky a neudělovat titul JUDr. Konání státních rigorózních zkoušek je znovu možné až po zavedení standardních funkčních mechanismů, konsolidaci doktorského studijního programu a projednání níže požadované zprávy AK.
3. AK doporučuje Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy aby v souladu s § 53 odst. 3 jmenovalo další odborníky do zkušebních komisí pro státní zkoušky ve všech studijních programech uskutečňovaných na FP ZČU.
4. AK požaduje předložení kontrolní zprávy o situaci na fakultě, realizovaných reformách a naplňování výše uvedených doporučení. Zpráva by měla rovněž obsahovat výsledky činnosti Komise pro prověřování studia absolventů a průběhu rigorózního řízení na FP ZČU. AK požaduje, aby zpráva byla Akreditační komisi předložena nejpozději do 15. května 2010.
5. AK souhlasí s prodloužením platnosti akreditace doktorského studijního programu *Teoretické právní vědy* se studijním oborem *Obchodní právo* na dobu, na kterou je udělena platnost akreditace studijních oborů *Občanské právo a Trestní právo*.
6. U doktorského studijního programu *Teoretické právní vědy* se studijními obory *Mezinárodní právo, Právní dějiny a Ústavní právo* AK trvá na svém původním stanovisku – neudělení akreditace.